

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Difficile argumentum solvitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

74
vitam istam sancti non ducunt sine peccatis venialibus.

325 Sed difficile est assignare spatium temporis quo possit iustus abiquo veniali perseverare. Vega & Soro integrum diem assignant. Martinez ait aliquos sanctos fuisse in extasi per duos vel tres dies, in Dei amore & contemplatione persistentes, & rationabile esse, toto illo tempore eos ab omni veniali liberare. Cuiusmodi vero assentit viros iustos & sanctos ad summum posse per spatium trium vel quatuor horarum sine veniali permanere: tum quia facillimum est incidere in venialia ex subreptione: tum etiam quia Concilia & SS. Patres peccata venialia quotidiana appellant, quia quotidie committuntur. Unde Augustinus homil. 2. in Apocal. ait: Non tantum laici, sed etiam sacerdotes, una die esse non debent sine poenitentia, qui nullus dies est in quo homo possit esse sine peccato.

§. II.

Difficile argumentum solvitur.

326 Contra primam conclusionem obijci solet difficile argumentum, quod potest sic breviter proponi. Nullus peccat in eo quod vitare non potest, ut ait Augustinus lib. 3. de lib. arbit. cap. 18. At si homo in statu naturae lapsae indigeret speciali auxilio, seu privilegio, ad vitanda omnia peccata venialia, ea non posset vitare; cum Deus non sit paratus tale privilegium omnibus dare. Ergo non posset ei ad culpam imputari, quod omnia peccata venialia non vitaret.

327 Respondent aliqui, quod licet homo in statu naturae lapsae non possit omnia venialia vitare, ei tamen ad culpam imputatur quod omnia venialia non vitet, quia talis impotentia est ipsi voluntaria, saltem in capite, ratione culpae originalis, ex qua fuit relicta.

328 Sed haec solutio displicet: Primo quia licet voluntarium in capite ad culpam originalem sufficiat, ad culpam tamen, seu personalem (qualis est culpa venialis) requiritur voluntarium voluntate personae, ut declarat S. Doctor in 2. dist. 30. quaest. 1. art. 2. in corp. his verbis: Oportet quod secundum hoc quod aliquid rationem culpae habet, secundum hoc ratio voluntarii in ipso operatur: sicut autem est quoddam bonum quod respicit naturam, & quoddam quod respicit personam, ita etiam est quoddam culpa naturae, & quoddam personae. Unde ad culpam personalem requiritur voluntas personae, sicut patet in culpa actuali, quae per actum personae committitur; ad culpam vero naturalem (id est originalem) non requiritur nisi voluntas in natura illa.

329 Secundo, si haec solutio & doctrina valeret, sequeretur omnes motus sensualitatis etiam eos qui primo primi appellantur infidelitatem quoque negativam, ignorantiam invincibilem, esse peccata, & homini ad culpam imputari; cum haec a peccato originali proveniant, subindeque in capite voluntaria sint. Sed hoc dici nequit, ut in dissertatione de probabilitate articulo ultimo fuisse ostendimus. Ergo &c. Haec ergo solutio ne rejecta.

330 Respondeo, ut peccata venialia imputentur hominibus iustis, non opus esse ut Deus det, aut paratus sit dare auxilium sufficiens ad vitanda omnia collectivè, sed satis esse, ut det auxilium ad vitanda omnia divisivè, & seorsim, ac in particulari; nam peccata semper se offerunt vitanda divisivè, & seorsim, ac in particulari, non vero simul & collectivè. Solutio est D. Thomae supra quaest. 74. art. 3. ad 2. ubi sic ait: Corruptio se-

A mitis non impedit quin homo rationabili voluntate possit reprimere singulos motus inordinatos sensualitatis, si praesentiat, puta divertendo cogitationem ad alia. Sed dum homo cogitationem ad aliud divertit, potest etiam circa illud aliquis inordinatus motus insurgere; sicut cum aliquis transfert cogitationem suam a delectationibus carnis, volens concupiscentia motus vitare, ad speculationem scientiae, insurgit quandoque aliquis motus inanis gloriae impremeditatus: & ideo non potest homo vitare omnes huiusmodi motus, propter corruptionem praedictam; sed hoc solum sufficit ad rationem peccati voluntarii, quod possit vitare singulos. Idem docet hic art. 8. in corp. his verbis: Huius (scilicet appetitus sensitivi) motus singulos ratio reprimere potest, & ex hoc habent rationem peccati & voluntarii, sed non omnes. Item 3. contra Genr. cap. 160. Licet (inquit) ille qui est in peccato, non habeat hoc in propria potestate quod omnino vitet peccatum, habet tamen nunc vitare hoc vel illud peccatum: unde quodcumque committit, voluntarie committit, & ita non immerito ei imputatur ad culpam.

Dices: Homo iustus non solum tenetur vitare singula peccata venialia, sed etiam omnia collectivè: Ergo cum nullus teneatur ad impossibile, opus est ut omnia venialia collectivè vitare possit, saltem cum auxilio gratiae, quod Deus sit paratus conferre.

331 Respondeo non dari praecipuum respiciens omnia venialia collectivè: etsi enim in scriptura praecipitur in communi ut non peccemus, hoc tamen praecipitur ratione singulorum peccatorum, quae tenemur vitare, quia (ut supra dicebamus) peccata semper se offerunt vitanda divisivè & seorsim, non vero simul & collectivè. Adhuc aliqui quod ut homo possit a Deo obligari ad totam collectionem peccatorum venialium vitandam, sufficit quod ad illam habeat potentiam physicam in vi gratiae, ex communi lege paratae, & ad singularem collectionis potentiam moralem.

332 Instabis Homo habet naturalem necessitatem existendi in aliquo loco indeterminatè, cum libertate existendi in hoc vel in illo determinatè; & tamen non potest obligari ad non existendum in aliquo loco, & si de facto prohiberetur illi alicubi existere, non peccaret alicubi existendo, propter illam necessitatem. Ergo pariter si homo in ista naturae lapsae habeat necessitatem incidendi in aliquod peccatum veniale indeterminatè, etsi quodlibet in particulari possit vitare, non poterit obligari ad non peccandum venialiter.

333 Respondeo concessio Antecedente, negando consequentiam, & paritatem: duplex enim inter illud exemplum, & id de quo agimus, reperitur discrimen. Primum est, quod ex natura rei est necessarium hominem existere in aliquo loco; hoc enim provenit ex natura corporis, quod nequit esse extra omnem locum: at vero necessitas incidendi in aliquod peccatum veniale, non oritur ex natura rei, nec ex parte ipsorum peccatorum (illa enim sunt secundum se nata evitare) sed provenit ex infirmitate naturae per peccatum originale corruptae: esset autem durum aliquem obligare ad aliquid, secundum se & ex natura rei impossibile, live prohibere quod necessarium & ex natura rei debet evenire; secus vero id quod secundum se non est impossibile. Secundum discrimen est, quod in exemplo adducto illud commune quod necessitat, semper est conjunctum exercitio circa aliquod singulare determinatum.

determinatum; qualibet enim in exercitio in aliquo determinato loco existit; sicque duplex est ibi necessitas, una circa commune, & altera circa continuum exercitium alicujus particulæ. At verò in nostro casu est una tantum necessitas ad peccandum ut sic, sed non ad existendum continuò in exercitio alicujus peccati venialis, & ita datur perfecta libertas circa singula peccata venialia, cum tamen in exemplo adducto non sit omnino perfecta libertas circa singulæ.

334 Urgebis: Injusta esset lex quæ præciperet reddere pluribus tributis, quorum singula reddere esset possibile, non verò omnia collectivè: nam ideo Hebræi conquerebantur Exodi 5. *Palea non dantur nobis, & lateres similiter imperantur: en famuli tui flagella caduntur, & injustè agitur contra populum tuum.* Ergo similiter, si cum auxiliis gratiæ quæ de lege communi conceduntur, non possumus omnia peccata venialia collectivè vitare, injusta erit lex Dei, quæ omnia collectivè vitari præcipit.

335 Confirmatur: Deus non potest præcipere Angelo, ut in omnibus collectivè instantibus horæ unus, unum actum dilectionis eliciat, quia licet moraliter sit possibile elicere talem actum in singulis instantibus divisivè, non tamen in omnibus collectivè: Ergo neque poterit præcipere ut vitemus omnia peccata venialia collectivè, si tantum divisivè id possumus; & si præcipit, est signum quod possumus.

336 Ad instantiam responderetur, concessio Antecedente, negando consequentiam, & paritatem: est enim manifestum discrimen inter illud exemplum de tributis, & id de quo in presenti agimus; quia soluto uno & alio, per continuam solutionem exhauriuntur opes, & tandem deficit potentia physica & moralis ad solvenda reliqua, etiam divisim: hic autem postquam vitavimus unum peccatum veniale, non exhauritur potentia physica & moralis ad vitanda alia divisivè, sed potius perficitur & augetur.

337 Ad confirmationem negatur etiam consequentia & paritas: differentia est, quia vitari omnia peccata venialia collectivè, est possibile physice, seu absolute & simpliciter, & solum impossibile moraliter & secundum quid: at Angelum in omnibus collectivè instantibus unius horæ elicere unum actum dilectionis, est simpliciter impossibile, quia alias numerarentur singulæ infinitæ instantia horæ: de quo in 3. physicorum.

338 Ex his intelliges quid sit dicendum de eo, qui vovet se non peccaturum venialiter per totam vitam: si enim promittat vitare omnia peccata venialia collectivè, tale votum erit inane & irritum, quia est de re moraliter impossibili, sine speciali auxilio seu privilegio, quod Deus non est paratus omnibus dare: si verò intendat solum se obligare ad vitanda singula venialia, votum tenebit, cum illud sit physice & moraliter possibile, cum auxiliis gratiæ quæ de lege ordinaria conceduntur.

§ III.

Alia difficultas expeditur.

339 Dico tertio, privilegium vitandi omnia venialia collectivè, Beatissima Virgini fuisse concessum, non verò alicui alteri Sancto: licet aliqui speciale privilegium habuerint vitandi omnia venialia collectivè in aliqua certa & determinata materia.

Prima pars est certa de fide, definita in Tridentino. IV.

A dentino sess. 6. can. 23. supra citato, ubi asseritur Ecclesiam semper ita sensisse. Eam etiam docent S. Augustinus cap. 36. de natura & gratia, & D. Thomas 3. p. quæst. 27. art. 3. & 4. omnesque ejus Interpretes ibidem.

340 Secunda pars verò, quæ asserit privilegium istud nulli alteri Sancto fuisse concessum, & quæ est contra Catharinum lib. 2. de prædestin. ubi docet quosdam viros Sanctos, quos appellat insigniter prædestinatos, à mortali & veniali per totam vitam fuisse præservatos; quod specialiter asserit de Jeremia, & S. Joanne Baptista, qui fuerunt sanctificati in utero matris: hæc, inquam, secunda pars conclusionis probatur, & simul impugnatur opinio Catharini: Tum quia sine maximo fundamento, ex Conciliis & Patribus desumpto, nullus est excipiendus ab illa regula generali Scripturæ, *Non est homo qui non peccet*; nullus autem Sanctorum, nequidem Jeremias, vel S. Joannes, à Conciliis, & SS. Patribus ab illa regula excipitur: Tum etiam, quia exceptio firmat regulam in oppositum: unde cum Concilium Tridentinum, & D. Augustinus, locis citatis, ab illa communi regula loquantur B. Virginem excipiant, dicendum est omnes alios in ea includi.

341 Confirmatur: Si aliquibus sanctis tale privilegium esse concessum, maxime Apostolis, qui primitias spiritus acceperunt (ut inquit Paulus ad Roman. 8.) & ad majorem dignitatem inter ceteros sunt electi, ut scilicet immediate accipientes à Christo, aliis traderent quæ pertinent ad salutem, ita ut in eis Ecclesia quodammodo fundaretur, ut ibidem ait S. Thomas: Sed illi privilegium vitandi omnia venialia non habuerunt, etiam post acceptum Spiritum sanctum; cum ab eo tempore in levia peccata incidere, ut patet de Petro qui fuit reprehensus à Paulo, quia reprehensibilis erat, ut ipse inquit ad Galatas 2. Ergo nulli Sanctorum, præterquam B. Virgini, privilegium vitandi omnia venialia fuit concessum.

342 Quod verò probabile sit, aliquos Sanctos habuisse privilegium vitandi omnia venialia in aliqua certa & determinata materia (ut in tertia parte conclusionis asseritur) patet: multi enim pie existimant D. Joannem Baptistam fuisse immunem à peccatis venialibus quæ sermone committuntur, puta mendaciis, vaniloquiis, seu verbis otiosis, quia illa specialiter repugnant officio Prædicatoris & Præcursoris. Utræque Ecclesia in ejus hymno decantat:

*Antra deserti teneris sub annis,
Civium turmas fugiens periculis,
Ne leve saltem maculare vitam
famæ posses.*

343 Similiter multi pie credunt, B. Josephum habuisse privilegium non peccandi etiam venialiter in materia castitatis, saltem ab eo tempore quo B. Virgini fuit desponsatus; docetur enim sponsus hujus purissimæ Virginis, cum qua familiariter conversabatur, esse purissimum, & omni prorsus libidinis motu carere: Refert etiam D. Gregorius lib. 2. Dialog. cap. 2. S. Benedictum nunquam sensisse rebellionem carnis, postquam se inter spinas volutavit. Quod pariter de Angelico nostro Doctore asseritur, ab eo tempore quo ab Angelis castitatis cingulo fuit præinctus. Illi etiam nunquam peccasse venialiter in materia superbiæ Ecclesia aperte declarat, dum in ejus officio, illius encomia celebrans, canit:

K. 2

O munus